

Baronesa

září, říjen, listopad 2013

*Podzimní obloha je plná velkých otazníků. Ty největší se motají kolem dvou očekávaných úkazů. **Vysoko nad obzorem se v noci z 18. na 19. října odehraje výrazné polostínové zatmění Měsíce.** Uvidíme potemnění Měsíce okolo maximální fáze i pouhýma očima? Neměl by to být problém. Značně větší vzrušení však vzbuzuje druhý otazník. Uvidíme okolo 28. listopadu pouhýma očima na denní obloze kometu? **Je obří šance, že vlasatice C/2012 S1 ISON nám předvede nevídanou podívanou,** podobně jako na snímku Stefana Seipa jasná komete McNaught téměř před 7 lety...*

čtvrtletník Hvězdárny barona Artura Krause

DDM DELTA Pardubice, ul. Gorkého 2658

Astronomické zajímavosti na podzim 2013

Merkur	ve druhé polovině listopadu nízko na ranní obloze
Venuše	večer nízko nad jihozápadním obzorem
Mars	na ranní obloze, v listopadu již v druhé půli noci
Jupiter	ve druhé polovině noci, v listopadu již celou noc krom soumraku
Saturn	na konci listopadu nízko na ranní obloze

Pozn.: Časové údaje jsou platné pro **středoevropský letní čas (SELČ)**, není-li uvedeno jinak.
V neděli 27. října 2013 ve 3:00 středoevropský letní čas (SELČ) končí.

Měsíc	Nov nastává	05. 9. ve 13:36	05. 10. ve 02:34	03. 11. ve 14:50
	První čtvrt' nastává	12. 9. v 19:08	12. 10. v 01:02	10. 11. v 07:57
	Úplněk nastává	19. 9. ve 13:12	19. 10. v 01:37	17. 11. v 17:15
	Poslední čtvrt' nastává	27. 9. v 05:55	27. 10. v 01:40	25. 11. ve 21:27

Slunce Dny se zkracují.

Dne **22. 9. 2013 ve 22:43** Slunce vstupuje do znamení Vah – *podzimní rovnodennost*.
V sobotu **1. 9. 2013** vychází ve 6:15, zapadá ve 19:44 SELČ;
v neděli **30. 11. 2013** vychází v 7:35, zapadá v 16:02 SEČ.

Nejzajímavější úkazy a události

18./19. října: *Polostínové zatmění Měsíce*

V noci z pátku na sobotu se měsíční úplněk ponoří do zemského polostínu. Nastane tzv. polostínové zatmění Měsíce, při němž obvykle není patrné, že úkaz vůbec probíhá. Okolo 1:50 SELČ se ovšem Měsíc výrazně přiblíží k okraji plného zemského stínu a na jasné obloze bude úkaz patrný i očima. Měsíc v té chvíli bude vypadat, jako by jej někdo zespod začadil černým kouřem.

21. října ráno: *Maximum meteorického roje Orionid*

V průběhu noci 20./21. října, zejména ráno, vrcholí meteorický roj Orionidy. Mateřskou kometou roje je slavná Halleyova kometa. Letos se nepředpokládá žádná zvýšená frekvence (bude okolo běžných 20 meteorů za hodinu) a bohužel velmi výrazně ruší Měsíc dva dny po úplňku v souhvězdí Býka.

Celý listopad: *Kometa ISON se blíží ke Slunci*

Velmi očekávaná kometa C/2012 S1 ISON bude v průběhu listopadu rapidně zjasňovat při svém blížícím se průletu přísluním. To nastane 28. listopadu. Kometa proletí u Slunce velmi blízko (asi 1,3 milionu km); není tedy jisté, zda svůj průlet přežije. Do té doby ji bude možné pozorovat na ranní obloze za rozbřesku v souhvězdí Panny. Krátce před datem přísluní by mohla být pozorovatelná i **na denní obloze pouhýma očima**. Je ovšem třeba dodržovat pravidla bezpečnosti, neboť kometa bude úhlově nedaleko oslnivého Slunce (bude se k němu přibližovat zprava). Pakliže se při průletu přísluním nerozpadne, bude **od počátku prosince** velmi výrazným objektem **na večerní i ranní obloze**. Další informace na ison.kommet.cz.

Hvězdárna barona Artura Krause pro veřejnost

Hvězdárna barona Artura Krause ve spolupráci s *Astronomickou společností Pardubice* pro Vás připravila přednášky na zajímavá témata probíhající po celý školní rok 2012/2013 mimo letní měsíce, ve kterých se činnost hvězdárny přesunuje na letní tábory a různá astronomická soustředění.

Mimo jiné obsahuje programový sortiment hvězdárny velmi zajímavé audiovizuální pořady, zajímavé experimenty a program pro objednané skupiny různých věkových kategorií. Veškeré informace naleznete na webu www.astropardubice.cz.

Na Hvězdárně barona Artura Krause se nachází automatizovaný zrcadlový dalekohled o průměru 0,45 m. Je to jeden z největších dalekohledů v České republice určený pro popularizaci astronomie a pozorování pro veřejnost. **Přijďte se podívat! Těšíme se na Vaši návštěvu.**

Připravované přednášky a akce pro veřejnost

- **Pátek 27. září od 19 hodin** – Akce „*Noc vědců*“. V rámci celoevropské Noci vědců i pardubická hvězdárna přináší bohatý program pro veřejnost, čítající besedy pro veřejnost, komentovanou prohlídku zbrusu nové výstavy nebo za jasného počasí pozorování noční oblohy – Venuše, barevných dvojhvězd či hvězdokup. Akce potrvá až do půlnoci a je zdarma.
- **Pátek 18. října od 19 hodin** – Přednáška „*Lovy skvostů temné oblohy*“. Přednášející *Petr Horálek*, člen Astronomické společnosti Pardubice, nás zavede na výpravy za krásnými kouty Země, kde temná obloha nad hlavou rozkrývá jedinečná tajemství. O co přicházíme na městské obloze? Možná se budete divit... Vstupné jednotné 30 Kč.
- **Pátek 29. listopadu od 19 hodin** – Přednáška „*Poprvé u Měsíce*“. Přednášející *Milan Halousek*, člen Astronomické společnosti Pardubice a pracovník České kosmické kanceláře, připomene již 45. výročí prvního obletu Měsíce lidskou posádkou. Dnes již legendární výpravy k Měsíci byly před skoro půlstoletím jen součást velkého klání mezi velmocemi o dobytí vesmíru. Když je teď už vše dobojováno, máme vůbec motivaci se na Měsíc vrátit? Vědci mají jasno, ale politika je politika. Nebo ne? Vstupné jednotné 30 Kč.

HVĚZDÁRNA JE NA PODZIM OTEVŘENA:

ZÁŘÍ	PÁTEK	20:00 – 22:00
ŘÍJEN	STŘEDA, ČTVRTEK, PÁTEK	19:00 – 21:00
LISTOPAD	STŘEDA, ČTVRTEK, PÁTEK	18:00 – 20:00

POZOROVÁNÍ POUZE ZA JASNÉHO POČASÍ, JINAK NÁHRADNÍ PROGRAM.

VSTUPNÉ: DOSPĚLÍ **30 Kč**, DĚTI (DO 15 LET) **15 Kč**

Objednávky pro organizované kolektivy i jednotlivce mimo uvedený čas zasílejte vedoucímu pracovníkovi Hvězdárny barona Artura Krause, panu *Petru Komárkovi*.

e-mail: info@astropardubice.cz, telefon: 603 165 366, 466 310 563

Další informace naleznete na:

www.astropardubice.cz